

สรุปองค์ความรู้จากการบรรยายการอบรมเชิงวิชาการ เรื่อง “การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน”

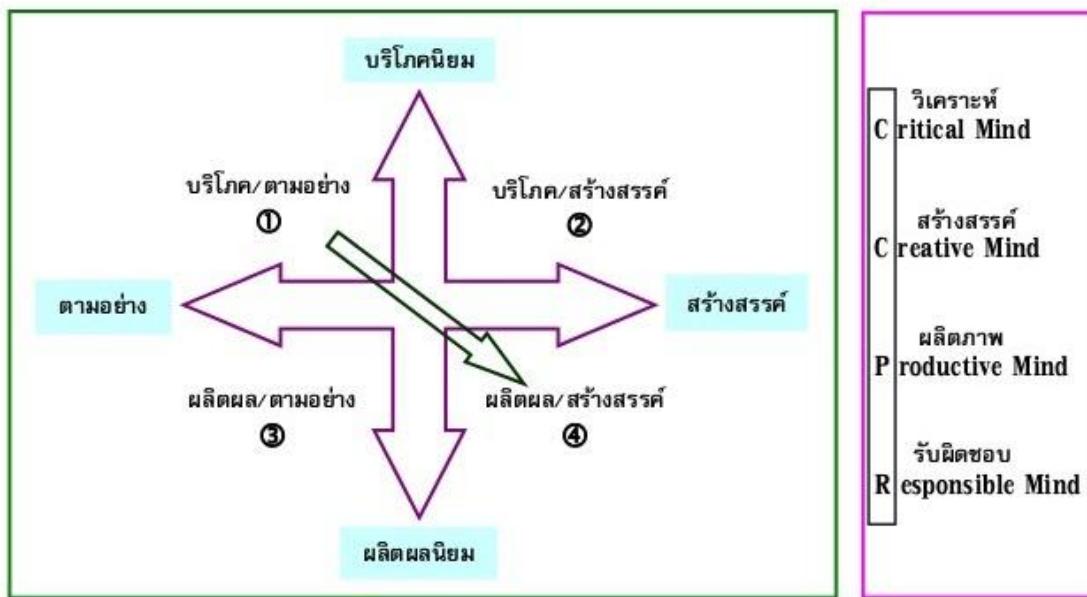

ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใช้วิจัยเป็นฐานนี้ คิดว่าอาจารย์ทุกท่านน่าจะเคยนำไปใช้แล้ว แต่อาจเกิดความไม่มั่นใจว่าใช่หรือไม่ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานนี้ เริ่มเป็นที่รู้จักและนิยมตั้งแต่ปี 2550 แต่ในต่างประเทศเริ่มมีการศึกษาในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานมากกว่า 30 ปีแล้ว ทำให้วิธีการสอนนี้ยังคงทันสมัยและยังเป็นที่ยอมรับมาจนถึงปัจจุบัน เพราะมีความจำเป็นในหลายๆเกณฑ์ที่ตรงกับเกณฑ์การสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่สามารถนำไปประกันคุณภาพได้

ทำไมวิธีการสอนแบบวิจัยเป็นฐานนี้ถึงเป็นที่นิยมและในอนาคตก็ยังคงอยู่ต่อไป ดังนี้

- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals -SDGs) 17 ประการที่สำคัญที่จะทำให้เกิดประการอื่นๆ ได้ คือ การศึกษาที่มีคุณภาพ
- **Thailand 4.0** เปลี่ยนวิธีการที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูงและมีความสอดคล้องกับทักษะของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 คือได้มีการนำเอา 1C มาอยู่ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในยุค Thailand 4.0 เป็นยุคเทคโนโลยี Creative และ Innovation
- **Education 4.0** คือ การเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ซึ่งการเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องให้ผู้เรียนได้ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล้าคิดและกล้าที่จะทำผิด แต่ทั้งหมดก็ยังคงต้องอยู่ในกรอบที่สังคมต้องการหรือยอมรับได้

ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการปรับปรุงการศึกษาใหม่ โดยสอนให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ สร้างผลิตภัณฑ์ และต้องมีความรับผิดชอบต่อตามคุณลักษณะของผู้เรียนของ CCPR Model

ในการสอนผู้สอนควรใช้กระบวนการวิจัยแทรกเข้าไปในบทเรียน โดยการให้ผู้เรียนสืบค้นแหล่งข้อมูลต่างๆ ก็ถือว่าเป็นกระบวนการวิจัยเช่นกัน เช่น ในกรณีปัญหาชาวบ้านหรือครอบครัวมีอะไรบ้าง ก็นำมาต่อยอดโดยกระบวนการวิจัย ผลิตสินค้าออกมา เป็นต้น

- **การประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน สกอ.** ที่ว่าด้วยการบูรณาการเรียนการสอนกับการวิจัย วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่กำหนดไว้ในคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552)
- **พัฒนาผู้สอนและผู้เรียน** การใช้การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน จะทำให้ผู้สอนสอนเก่งและทำวิจัยเก่งด้วย และผลของการพัฒนาผู้เรียน ทำให้เกิดทักษะของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 3R และ 7C
- **การจัดการเรียนรู้ร่วมสมัย** แนวคิดสำคัญที่เข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการออกแบบและการจัดการเรียนการสอนของการศึกษาไทยก็คือ **แนวคิดการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นสำคัญ** เนื่องจากแนวคิดนี้มีที่มาจากต่างประเทศเป็นผลให้นักวิชาการตีความและอธิบายความหมายไปในหลายลักษณะ วิธีการสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเองและได้พัฒนา ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่

Student-Centered Instruction		
แบบเน้นปัญหา	แบบเน้นกระบวนการ	แบบเน้นความร่วมมือ
Problem-Based Instruction	Thinking-Based Instruction	Student Teams – Achievement Division
Project-Based Instruction	Group Process-Based Instruction	Team Games Tournament
	Self-Learning Process Instruction	Team Assisted Individualization
	Inquiry-Based Instruction	Cooperative Integrate Reading and Composition
	Research-Based Instruction	Jigsaw

ที่มา : ทิศนา แคมมณี

ผู้สอนไม่ควรละทิ้งวิธีสอนตามแนวคิดใด และควรเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ผู้เรียน สถานการณ์ และวัตถุประสงค์ (ทิศนา แคมมณี: ศาสตร์การสอน)

การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน (Research –based learning) หมายถึง การใช้ผลการวิจัย หรือกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยอื่นๆ นักวิชาการต่างให้แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานไว้ ดังนี้

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานจากนักวิชาการ			
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ทัศนีย์ บุญเติม	ปทีป เมธาคุณวุฒิ	ทิศนา แคมมณี	จุดเหมือน
1. สอนโดยใช้ ผลการวิจัยประกอบ	1. สอนโดยใช้ ผลการวิจัยประกอบ	1. ครูใช้ผลการวิจัย ประกอบการสอน	ผลการวิจัยประกอบ การจัดการเรียนรู้
2. สอนโดยให้ผู้เรียน ศึกษางานวิจัย	2. สอนโดยสังเคราะห์ งานวิจัย	2. ผู้เรียนใช้ผลการวิจัย ประกอบการเรียนรู้	
3. สอนโดยใช้วิธีวิจัย เป็นวิธีสอน	3. สอนโดยร่วมทำ โครงการวิจัย	3. ครูใช้กระบวนการวิจัย ประกอบการสอน	กระบวนการวิจัย ประกอบการจัดการเรียนรู้
4. สอนโดยให้ผู้เรียน ร่วมทำโครงการวิจัย	4. สอนโดยการทำวิจัย ด้วยตนเอง	4. ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัย ประกอบการเรียนรู้	

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานมีแนวทาง 4 แนวทาง ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา วัตถุประสงค์ สถานการณ์ และศักยภาพของผู้เรียน ดังนี้

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานแนวทาง	ลักษณะ
1. ผู้สอนใช้ผลงานวิจัยประกอบการสอน	งานวิจัยของตนเอง หรือของผู้อื่น
2. ผู้เรียนใช้ผลงานวิจัยประกอบการเรียนรู้	งานวิจัยของตนเอง หรือของผู้อื่น
3. ผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยประกอบการสอน	ใช้บางขั้นตอน หรือทุกขั้นตอน
4. ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยประกอบการเรียนรู้	ทำวิจัยในลักษณะผู้ร่วมโครงการวิจัย หรือทำวิจัยของตนเอง

แนวทางที่ 1 ครูใช้ผลงานวิจัยประกอบการสอน ผู้สอนเป็นคนอ่านงานวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น นำเนื้อหาที่เป็นผลการวิจัยมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือมาเล่าให้ผู้เรียนฟังเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติม

ลักษณะ	บทบาทครู	บทบาทผู้เรียน
ใช้ผลงานวิจัยประกอบการสอน เพื่อขยายความรู้ และฝึกให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> ครูเลือกผลงานวิจัยที่เหมาะสมกับสาระที่สอน และวัยของผู้เรียนมาประกอบการสอน เพื่อเสริมให้ผู้เรียนได้ความรู้เพิ่มขึ้น เช่น นำผลการวิจัยเรื่องอยู่ก่อนแต่ง มาเป็นกรณีศึกษา เพื่อลดพฤติกรรมนี้ และให้เข้าใจในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลการวิจัย/ ความสำคัญของการวิจัย/ กระบวนการวิจัย ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เกี่ยวกับผลการวิจัย/ กระบวนการวิจัยควบคู่กับการเรียนรู้สาระตามปกติ 	<ol style="list-style-type: none"> เรียนรู้เนื้อหาสาระโดยมีผลการวิจัยประกอบ ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับเรื่องของการวิจัย การแสวงหา อภิปรายประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัย/ ความสำคัญของการวิจัย/ กระบวนการวิจัย

แนวทางที่ 2 ผู้เรียนใช้ผลงานวิจัยประกอบการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้างานวิจัยด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ การเป็นผู้บริโภคงานวิจัย ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องเลือกงานวิจัยที่เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน หรือผู้สอนอาจต้องทำหน้าที่ในการสรุปองงานวิจัยให้มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

ลักษณะ	บทบาทครู	บทบาทผู้เรียน
<p>ให้ผู้เรียนสืบค้นและศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระที่ เรียนด้วยตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ 2. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ แหล่งข้อมูลและงานวิจัยที่ผู้เรียน ต้องสืบค้น 3. ครูมอบหมายงานให้เหมาะสม กับเนื้อหาสาระและระดับของ ผู้เรียน 4.ครูแนะนำวิธีการอ่าน/ศึกษา รายงานการวิจัยตามความ เหมาะสมกับรายวิชาและระดับ ของผู้เรียน เช่น องค์ประกอบ ต่างๆ ของงานวิจัย การตั้งชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ 5.ครูเชื่อมโยงสาระของงานวิจัย กับสาระที่สอน 6.ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย เกี่ยวกับผลการวิจัย/ กระบวนการวิจัย/ความสำคัญ ของการวิจัย 7.วัดและประเมินทักษะการอ่าน รายงานการวิจัยและการเรียนรู้ เกี่ยวกับผลการวิจัย และอื่นๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสวงหาความรู้ด้วยการสืบค้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระที่เรี ยนรู้ ตามความสนใจ 2. ศึกษารายงานการวิจัยต่างๆ โดยฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การ อ่านงานวิจัย 3.นำเสนอสาระของงานวิจัยอย่าง เชื่อมโยงกับสาระที่กำลังเรียน 4.อภิปรายประเด็นต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับผลการวิจัย/ ความสำคัญของการวิจัย 5.ประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะ การอ่านงานวิจัยและการเรียนรู้ เกี่ยวกับผลการวิจัย/ กระบวนการวิจัย การสรุป ผลการวิจัย

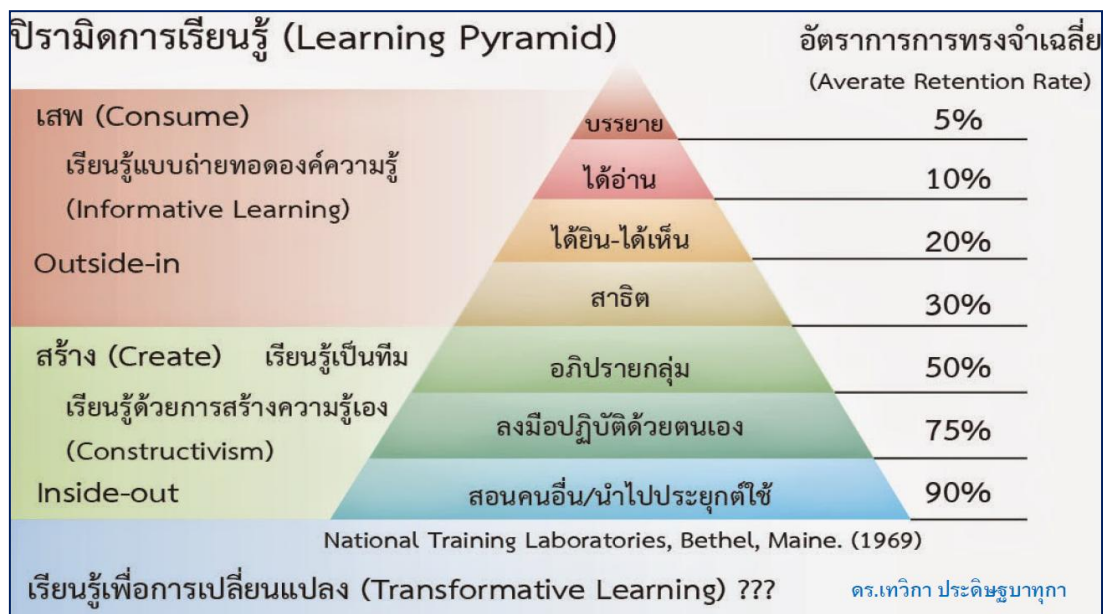
แนวทางที่ 3 ผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยประกอบการสอน คือ ผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยเข้าไปช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องการ ซึ่งผู้สอนสามารถใช้กระบวนการวิจัยครบทุกขั้นตอนหรือใช้บางขั้นตอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ วัตถุประสงค์และข้อจำกัดที่มี

ลักษณะ	บทบาทครู	บทบาทผู้เรียน
<p>ใช้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอน หรือครบทุกขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการสอนและวัยของผู้เรียน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูพิจารณาวัตถุประสงค์และสาระที่จะสอนผู้เรียน และวิเคราะห์ว่า สามารถใช้ขั้นตอนการวิจัยขั้นตอนใดได้บ้างในการสอน ซึ่งอาจใช้กระบวนการวิจัยบางขั้นตอนหรือครบทุกขั้นตอน 2.ครูออกแบบและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัยที่เลือกมา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระในวิชาที่สอน 3.ครูฝึกทักษะที่จำเป็นตามกระบวนการวิจัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ระบุปัญหา ให้คำนิยาม ตั้งสมมติฐาน เลือกตัวแปร การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล 4.ครูสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการวิจัยของผู้เรียน และพิจารณาว่าควรส่งเสริมทักษะด้านใดให้กับผู้เรียน 5.ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยที่ได้เรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสาระที่สอน 6.ครูวัดและประเมินทักษะกระบวนการวิจัยควบคู่กับผลการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1.เรียนรู้ตามกระบวนการวิจัยที่ครูกำหนด 2.ฝึกทักษะกระบวนการวิจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่ครูกำหนด 3.อภิปรายประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยที่ตนเองมีประสบการณ์และผลการวิจัยที่ได้

แนวทางที่ 4 ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยประกอบการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยด้วยตนเอง โดยผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่างๆ อย่างมีคุณภาพมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

ลักษณะ	บทบาทครู	บทบาทผู้เรียน
<p>ให้ผู้เรียนทำวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัย ดังนี้</p> <p>1.บางขั้นตอน</p> <p>2.ครบทุกขั้นตอน เพื่อฝึกทักษะหรือแสวงหาคำตอบ หรือความรู้ใหม่ตามความสนใจของตน</p>	<p>1. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำวิจัย</p> <p>2. ครูฝึกทักษะกระบวนการวิจัยให้แก่ผู้เรียน</p> <p>3. ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการวิจัยของผู้เรียน</p>	<p>1. คิดประเด็นที่ตนเองสนใจหรือขั้นตอนการวิจัยที่ตนเองอยากทำ</p> <p>2. ฝึกทักษะกระบวนการวิจัยที่จำเป็น เช่น การตั้งชื่อการวิจัย ความเป็นมาและความสำคัญ วัตถุประสงค์การวิจัย การตั้งสมมติฐาน</p>

การจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐาน จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ถึงร้อยละ 90 (90%) โดยผู้เรียนจะมีการอภิปรายกลุ่ม มีการลงมือปฏิบัติเองทุกขั้นตอน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อน ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

อาจารย์ ดร.เทวีกา ประดิษฐบาทุกา